

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Kuhinja vsak četrtik in volja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 8 K, pol leta 2 K in za četiri leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge invenstrijale 10 K. Kdor hodi sam ponj, plaša na leto samo 8 K. Naročnina se pošilja na: Upravištvu „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopiše do odpovedi. — Udele „Katal. Makovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvo: Koroška cesta št. 5, v sprejemni naročnino, inserate in reklamacije, — Za vsakega se plačuje od enostopne pešturice za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zapre reklamacije so poštnine proste.

Svojim volilkem!

Pred tremi leti ste nas poslali v Gradec, ne da tamkaj v deželni zbor mirno in udano sprejemamo od nemške večine milosti in nemilosti, ampak da krepko in samozavestno zastopamo Vaše dobro utemeljene pravice.

Pri prvi priliki, ko je nemška večina hotela zopet izvršiti nov napad na čast in pravico slovenskega ljudstva, postavili smo se sovražnim nakanam odločno v bran ter izjavili, da dovolimo še le takrat nemški večini nemoteno delovanje v deželni zbornici, kadar bo nam zajamčila, da bo upoštevala v polni meri tudi želje in zahteve spodnještajerskega slovenskega ljudstva. Nismo prosili milosti, ampak zahtevali pravice, ki nam gredo po našem številu in davčni moči.

Cenjeni volilci! Na nešteti shodih ste vkljub neugodnostim, ki spremljajo tak boj, odobrili ta naš odločen nastop in nam izrekli popolno zaupanje. Oprti na to Vaše zaupanje smo vstrajali skozi dve leti na bojnem torišču ter se nismo umaknili, niti pred napadi nemške javnosti, niti pred malenkostno strankarskim nasprotovanjem slovenske liberalne stranke. Mi zmagamo ali pademo, udamo se nikdar!

Naša vstrajnost, podprta z Vašim zaupanjem, je začela zmagovati. Letos prvič nas je nemška večina vprašala za želje ljudstva, katerega zastopamo. Naznanili smo ji najvažnejše in najnujnejše slovenske zahteve glede slovenskega in kmečkega upliva na šolstvo, glede kmetijskega pouka in podpore za živinorejo, glede regulacij naših rek in potokov, glede železnic, cest, mostov, brezobrestnih posojil za vinogradnike, znatnih olajšav pri obrti zidarjev in tesarjev itd.

Vršila so se dolgotrajna pogajanja med nami in nemško večino. Med temi pogajanjmi se je razcepila nemška večina v dva dela; en del je bil zmernejši ter je hotel pod gotovimi pogoji ustreči našim željam, drugi del je ostal nespravljiv in je izjavil, da bo rešitev naših najvažnejših zahtev z vsemi sredstvi zabranil.

Končni uspeh pogajanj je bil ta: zmernejši del večine nam je stavil pogoj, da mu dovolimo popolno prostost glede zvišanja doklad, drugi del je vstrajal na svojem nespravljivem stališču. Ker je bil pogoj glede zvišanja doklad, ki bi znašalo, ako se hoče pokriti ves sedanji primanjkljaj, tudi brez zvišanja učiteljskih plač, okoli 30 odstotkov, za nas nesprejemljiv in ker vsled nespravljivega stališča drugega dela nemške večine nismo sploh imeli nobenega jamstva, da se naše zahteve izpolnijo, so se pogajanja razbila in deželni zbor je odgođen.

Na strani nemške večine leži torej krivda, da se ni omogočilo redno delovanje deželnega zbora. Mi smo zahtevali za svoje ljudstvo le pravico.

Slovenski volilci! Vestno in skrbno smo vršili dolžnost, ki smo jo sprejeli od Vas, ko ste nam poverili svoje mandate. Zato tudi sedaj javno in odkrito polagamo račun o svojih dosedanjih stremljenjih za Vaše zahteve in pravice. Boj, katerega bijemo z nemško večino, je hud in dolgotrajen. Toda pogum in vstrajnost končno morata zmagati. Na naši strani je pravica, in s pravico je Bog!

GRADEC, 5. februarja 1912.

Dr. Benkovič.
Dr. Jankovič.
Dr. Korošec.
Meško.

Novak.
Ozmec.
Pišek.
Robič.

Roškar.
Dr. Verstovšek.
Vrečko.
Terglav.

Politični ogled.

— Državni zbor bo zopet sklican tega meseca, ali pa najpozneje začetkom marca. Zadnja dva tedna meseca februarja bo imel sejo finančni odsek, katerega so predloženi davčni načrti. Državni zbor bi moral pred Veliko nočjo rešiti proračun, brambni zakon, davke in nekatere druge manjše predloge. Toda v proračunskem odseku obstruirajo Nemci proti italijanskim pravnim stolicam, za brambni zakon in davke pa vlada nima stalne večine. Vse je radovedno, kako bo ministrski predsednik grof Stürgkh premagal vse težave. Če jih ne bo, pa bo menda moral iti.

— Deželni zbori morajo končati ta mesec svoje delo. Večina jih itak ne dela, skoro povsod zaradi narodnih nasprotstev. Tako obstruirajo na Češkem Nemci, v Galiciji Rusini proti Poljakom, na Štajerskem Slovenci proti Nemcem, na Tirolskem Italijani proti Nemcem, le v dalmaškem deželni zboru obstruirajo poslanci iste narodnosti med seboj, namreč pravaši proti liberalcem, in v Gornjem Avstrijskem liberalci proti krščansko-socialni večini. Iz tega sledi, da se bo moralo narodnostim povsod pripoznati samouprava, potem bo šlo gotovo naprej.

— Na Dunaju se bodo vršile letos spomladi nove občinske volitve. Vse, kar je brezversko, se je zvezalo proti krščanskim socialcem, da jim vzame večino v občinskem zastopu. Ker pa je krščansko-socialna uprava na Dunaju vzorna, zato se morajo nasprotniki posluževati laži. V nižjeavstrijskem deželni zboru so liberalci, socialni demokratje, nemški nacionalci proti krščansko-socialcem nagromadili cele kupe laži. Najslabše je, da krščansko-socialna stranka na Dunaju nima dovolj časopisov, v katerih bi se mogla uspešno braniti. Večina dunajskih, najbolj razšir-

jenih časopisov, je v judovskih in protiverskih rokah. Časopisje je za vsako stranko to, kar je za državo vojaštvo. To resnico moramo uvaževati tudi katoliški Slovenci.

— Zunanji minister avstrijski, grof Erental, je nevarno zbolel na vodeniki. Prosil je cesarja vsled tega za odpust, a cesar seveda sedaj v boleznini odpusta ni dovolil. Kakor znano, so mnogi avstrijski politiki zadnji čas hudo napadali Erentala, ker se je kazal nasproti Italiji preveč prijaznega. Posle zunanje-ga ministrstva vodi sedaj oddelni načelnik Müller.

— Papežev poslanik ali nuncij na Dunaju je postal grof Skapivelli namesto umrlega nuncija Bavona. Svoje mesto na Dunaju nastopi prihodnji mesec. O njem gre glas, da je dober in spreten diplomat (državnik) ter z dunajskimi diplomatičnimi krogi dobro znan, ker je že prejšnje čase služil pri papeževem poslanstvu na Dunaju.

— Novi ban hrvaški, Čuvaj, slabo čuva pravice hrvaškega kraljestva. Najprej je razpustil ravno-kar izvoljeni sabor, ne da bi mu pustil imeti tudi samo eno sejo, kar je protipostavno. Neusmiljeno zaplenjuje liste, skoraj vsak dan so vsi listi zaplenjeni, razven vladnih. Novih volitev za deželni sabor noče razpisati, ampak pravi, da bo čakal, dokler se ljudstvo ne pomiri. Vseučilišče je dal za par dni zapreti, ker se je dijaštvo na nekem shodu izreklo proti njegovemu nasilnemu vladanju. V ogrskem državnem zboru je povedal Khuen razlog, zakaj je bil sabor tako hitro in protipostavno razpuščen. Hrvaški poslanci so baje hoteli v prvi saborski seji skleniti, naj se loči Hrvaška od Ogrske. To bi bilo zelo pametno, a proti madžarskim računom. Poslanci stranke prava so vzklikali temu izročili cesarju in prestolonasledniku spomenico, v kateri prosijo, da se vse hrvaške dežele združijo in odcepijo pod habsburškim žezlom od Madžarske.

— Na Ogrskem se je začel ministrski predsednik Khuen-Hedervary pogajati z voditelji obstrukcije v državnem zboru, Košutom in Justom, ki ne dopuščata rešitve brambnega zakona, ako se ne reši prej volilno vprašanje. Na Ogrskem se namreč vedno nimajo splošne in enake volilne pravice. Pravijo, da se je Khuenu že posrečilo, pridobiti Košuta, Justa pa še ne. In Just je nevarnejši nasprotnik, kajti Košut je že star in vedno bolehen.

— Bolgarija. Bolgarski prestolonaslednik Boris je dopolnil 18. leto, in je bil vsled tega dne 2. svečana proglašen polnoletnim. Povodom tega so se vršile velike slavnosti v Sofiji, katerih so se udeležili zastopniki raznih vladarskih hiš. Boris je baje zelo nadarjen človek in se zelo zanima za vse dogodke, tako, da nudi najlepše upanje za svoje bodoče vladanje.

— Italija in Francoska. Blizu Rdečega morja imajo Francozi neko naselbino, ki se zove Hodeide. Neka francoska železniška družba zida tam železnico. Dne 27. januarja je laška vlača zaukazala družbi, da mora vsa dela ustaviti. Ta del obrežja se nahaja namreč v turški oblasti in Italijani hočejo tudi tukaj začeti z vojsko. Ker Francozi niso hoteli prenehati z delom, so dne 3. t. m. italijanske bojne ladje začele obstreljevati naselbine francoskih železničarjev. Vsled streljanja je uničenega zelo mnogo stavbenega gradiva, porušena so vsa poslopja in železniški tir v daljavi 30 kilometrov. Ubityh je 40 oseb. Škode je 12 milijonov. Italijani so proglasili francoske zemljemerce in druge naselbnike za svoje vjetnike. Na Francoskem je nastalo vsled tega drznega postopanja Italijanov veliko razburjenje, ki utegne imeti zelo resne posledice. Italijani se izgovarjajo, da je tudi železnica turška last in le delavci so francoski podaniki.

— Na Portugalskem so neprestani nemiri na dnevnem redu. Odkar vlada v tej državi liberalna